

OPINIA

KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 8 marca 2012 roku

dotycząca projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk senacki nr 62)

Krajowa Rada Sądownictwa, po zapoznaniu się z senackim projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, opiniuje go pozytywnie z następującymi uwagami.

Zgodnie z przedłożonym projektem ustawy, w każdej sytuacji, w której do rozstrzygnięcia o wznowieniu postępowania na podstawie przewidzianej w art. 401¹ Kodeksu postępowania cywilnego właściwy jest sąd drugiej instancji albo Sąd Najwyższy, a zaskarżono również orzeczenie sądu pierwszej instancji, sąd drugiej instancji albo Sąd Najwyższy orzekają tylko o dopuszczalności wznowienia i przekazują obligatoryjnie rozpoznanie sprawy sądowi pierwszej instancji.

Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa, kwestia konieczności ewentualnego przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji w celu zapewnienia skuteczności regulacji z art. 190 ust. 4 w zw. z art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji powinna każdorazowo podlegać ocenie sądu drugiej instancji lub Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę o wznowienie postępowania i decydującego o wznowieniu postępowania, ponieważ, jak wynika z uzasadnienia postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 sierpnia 2009 r., S 5/09 (OTK-A 2009 nr 7, poz. 121), sądowe gwarancje rozpoznania skargi w dwuinstancyjnym postępowaniu powinny być adekwatne do jej systemowego celu. Zbyt duży automatyzm rozwiązań proponowanych w senackim projekcie zmian do Kodeksu postępowania cywilnego (art. 412 § 3¹ i 4 k.p.c.) budzi z tego punktu widzenia poważne zastrzeżenia.

Krajowa Rada Sądownictwa akceptuje pogląd Trybunału Konstytucyjnego, zgodnie z którym realizacja gwarancji rozpoznania sprawy od początku zależy od realiów prawnych i faktycznych danej sprawy a konieczność powtórzenia postępowania może dotyczyć różnych faz postępowania. Trybunał Konstytucyjny nie zakłada konieczności przekazania sprawy do

rozpoznania sądowi pierwszej instancji w każdej sytuacji wznowienia postępowania na podstawie wynikającej z art. 401¹ Kodeksu postępowania cywilnego, w której zaskarżony został również wyrok sądu pierwszej instancji. Przyjęcie jako jedynej możliwej opcji uchylecia (w każdym przypadku, gdy w skardze o wznowienie zaskarżony został wyrok sądu pierwszej instancji) orzeczenia sądu drugiej instancji i przekazania sprawy do rozpoznania sądowi pierwszej instancji, spowodowałoby ogólne opóźnienie w rozpoznawaniu spraw cywilnych, co stoi w sprzeczności z prawem obywatela do rozpoznania jego sprawy przez sąd bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 45 ust. 1 Konstytucji). Ponadto, nie można wykluczyć sytuacji, w której pomimo zaskarżenia wyroku sądu pierwszej instancji, podstawą wznowienia nie będą okoliczności zaistniałe przed sądem pierwszej instancji, lecz okoliczności, które wystąpiły w postępowaniu przed sądem drugiej instancji lub Sądem Najwyższym. Wówczas, pomimo braku rzeczywistych podstaw do przekazania sprawy do rozpoznania sądowi pierwszej instancji, sąd orzekający o wznowieniu będzie zobowiązany to uczynić.

Uwzględniając poglądy Trybunału Konstytucyjnego wyrażone w postanowieniu z dnia 7 sierpnia 2009 r. (sygn. akt S 5/09) należałoby raczej rozszerzyć możliwość uchylecia przez sąd drugiej instancji orzeczenia własnego, a także orzeczenia sądu pierwszej instancji, wychodząc poza obecne ograniczenia przewidziane w art. 412 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, który zezwala na uchylecie orzeczenia zaskarżonego skargą o wznowienie jedynie w przypadku konieczności odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania (analogicznie w sytuacji, gdy o wznowieniu orzeka Sąd Najwyższy). W opinii Krajowej Rady Sądownictwa należałoby pozostawić sądowi rozpoznającemu skargę o wznowienie postępowania wybór odpowiedniego sposobu zapewnienia obywatelom prawa do sądu w rozumieniu art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji.

Krajowa Rada Sądownictwa wyraża aprobatę dla propozycji uregulowania możliwości wznowienia postępowania cywilnego w sytuacji, w której potrzeba taka wynika z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską. Krajowa Rada Sądownictwa zgłasza jednak wątpliwości związane z proponowanym sposobem obliczania terminu do złożenia skargi, który w świetle art. 407 § 3 Kodeksu postępowania cywilnego ma być liczony od dnia doręczenia stronie lub pełnomocnikowi rozstrzygnięcia organu międzynarodowego. Proponowane rozwiązanie może doprowadzić do sytuacji kolizyjnej, jeżeli orzeczenie organu

międzynarodowego zostanie doręczone zarówno stronie oraz jej pełnomocnikowi i nastąpi to w różnych terminach. Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa wystarczające dla osiągnięcia założonego celu będzie wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą termin do wniesienia skargi biegnie od dnia doręczenia stronie rozstrzygnięcia organu międzynarodowego. Za takim rozwiązaniem przemawia przede wszystkim fakt, że w świetle przepisów Kodeksu postępowania cywilnego doręczenie rozstrzygnięcia pełnomocnikowi wywołuje bezpośredni skutek dla strony.